

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
<http://www.minjust.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00015622

**Народному депутату України
Розенблату Б.С.**

— 14.11.2016 — № — 39527/11786-0-4-16/8.1

На № — 37196/3/1-16 від 02.11.2016 —

Шановний Борисе Соломоновичу!

У зв'язку з дорученням Прем'єр-міністра України Гройсмана В.Б. від 02 листопада 2016 року № 37196/3/1-16 у Міністерстві юстиції розглянуто Ваш депутатський запит від 03 жовтня 2016 року № 267/02-115, оголошений на засіданні Верховної Ради України 07 жовтня 2016 року та надісланий до Кабінету Міністрів України 07 жовтня 2016 року № 11/10508, стосовно застосування норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників, на період дії постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 237 «Про внесення змін до норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників», та в межах компетенції повідомляється таке.

Законом України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» встановлено, що облік природного газу до моменту встановлення лічильників газу здійснюється за нормами споживання, встановленими Кабінетом Міністрів України» (частина перша статті 6).

Так, постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 1996 року № 619 (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 409) було встановлено, що норма споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників на 1 людину на місяць становить:

- 6 м³ за наявності плити газової та централізованого гарячого водопостачання;
- 9 м³ за наявності плити газової у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача;
- 18 м³ за наявності плити газової та водонагрівача.

У свою чергу постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 237 «Про внесення змін до норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників» (далі – Постанова № 237)

591513

вдвічі зменшено норми споживання природного газу населенням та було встановлено, що з 06 травня 2015 року норма споживання природного газу на 1 людину на місяць становить:

- 3 м³ за наявності плити газової та централізованого гарячого водопостачання;

- 4,5 м³ за наявності плити газової у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача;

- 9 м³ за наявності плити газової та водонагрівача.

Також постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 203 (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 2016 року № 316) затверджені нові норми споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників:

- 4,4 м³ за наявності плити газової та централізованого гарячого водопостачання;

- 7,1 м³ за наявності плити газової у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача;

- 14 м³ за наявності плити газової та водонагрівача.

Установлено, що застосування норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників здійснюється з 01 лютого 2016 року.

Водночас Постанова № 237 була оскаржена до Окружного адміністративного суду міста Києва.

В контексті викладеного слід зазначити, що згідно з частиною другою статті 37 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» та пунктом 4 підпункту 54 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, Міністерство юстиції України забезпечує представництво інтересів Уряду у судах загальної юрисдикції.

Відповідно до низки листів Секретаріату Кабінету Міністрів України Міністерство юстиції України забезпечувало представництво інтересів Уряду під час розгляду адміністративними судами справи № 826/16447/15 щодо оскарження постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 237 «Про внесення змін до норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників».

21 вересня 2015 року постановою Окружного адміністративного суду міста Києва у справі № 826/16447/15, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 04 листопада 2015 року та ухвалою Вищого адміністративного суду України від 28 січня 2016 року, позов задоволено повністю. Визнано незаконною та нечинною Постанову № 237.

Також при відкритті касаційного провадження ухвалою Вищого адміністративного суду України від 23 листопада 2016 року було задоволено клопотання Кабінету Міністрів України про зупинення виконання постанови Окружного адміністративного суду міста Києва від 29 вересня 2015 року та

ухвали Київського апеляційного адміністративного суду від 04 листопада 2015 року у справі № 826/16447/15 до закінчення касаційного розгляду справи.

Разом з тим інформуємо, що 27 листопада 2015 року ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва роз'яснено постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 21 вересня 2015 року у справі № 826/16447/15, що Постанова № 237 є незаконною та нечинною з моменту її прийняття.

Не погоджуючись з вказаною ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 27 листопада 2015 року, представник Уряду подав апеляційну скаргу до Київського апеляційного адміністративного суду.

19 лютого 2016 року ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду у справі № 826/16447/15 було відкрито апеляційне провадження на ухвалу Окружного адміністративного суду міста Києва від 27 листопада 2015 року у зазначеній справі.

24 березня 2016 року ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду у справі № 826/16447/15 апеляційну скаргу Кабінету Міністрів України задоволено, ухвалу Окружного адміністративного суду м. Києва від 27 листопада 2015 року скасовано, у задоволенні заяв про роз'яснення постанови Окружного адміністративного суду м. Києва від 21 вересня 2015 року відмовлено.

Інформація щодо касаційного оскарження ухвали Київського апеляційного адміністративного суду від 24 березня 2016 року до Міністерства юстиції не надходила.

Тобто постанова Уряду від 29 квітня 2015 року № 237 «Про внесення змін до норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників», якою у графі «Норма споживання» цифри «6», «9» і «18», замінено відповідно цифрами «3», «4,5» і «9», визнана незаконною та нечинною.

Для забезпечення правильного й однакового застосування адміністративними судами норм Кодексу адміністративного судочинства України при ухваленні рішення суду Пленум Вищого адміністративного суду України надав судам роз'яснення «Про судові рішення в адміністративній справі» (від 20 травня 2013 року № 7), в якому зазначив, що «визнання акта суб'єкта владних повноважень нечинним означає втрату чинності таким актом з моменту набрання чинності відповідним судовим рішенням або з іншого визначеного судом моменту після прийняття такого акта. Суд визначає, що рішення суб'єкта владних повноважень є нечинним, тобто втрачає чинність з певного моменту лише на майбутнє, якщо на підставі цього рішення виникли правовідносини, які доцільно зберегти. Скасування ж акта суб'єкта владних повноважень як способу захисту порушеного права позивача застосовується тоді, коли спірний акт не породжує жодних правових наслідків від моменту прийняття такого акта».

Таким чином, на нашу думку, при вирішенні питання щодо застосування норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових

лічильників суб'єктам господарювання, які надають відповідні послуги, варто враховувати нормативно-правові акти, які регулювали вказані суспільні відносини відповідний проміжок часу.

Як констатує Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), яка є Регулятором відповідно до пункту 32 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу», останнім часом до НКРЕКП надходять численні скарги побутових споживачів природного газу на дії постачальників природного газу, пов'язані із здійсненням перерахунку обсягів спожитого природного газу у період дії скасованої постанови № 237 та виставлення побутовим споживачам рахунків, в яких вказуються донарахування обсягів спожитого природного газу минулих періодів.

З метою врегулювання ситуації, що склалася, за участю представників постачальників природного газу та операторів газорозподільних систем НКРЕКП 27 липня 2016 року було проведено нараду, за результатами якої з'ясовано, що низка постачальників природного газу, на виконання ухвали Вищого адміністративного суду України від 28 січня 2016 року № К/800/49436/15 провела донарахування побутовим споживачам, які споживали природний газ без лічильників у 2015 році, що відображено у платіжних документах у січні 2016 року окремим рядком, без вимоги по оплаті.

При цьому обсяг газу, спожитий побутовими споживачами у період з травня по грудень 2015 року відображено у балансі природного газу січня 2016 року.

Разом з тим деякими постачальниками перерахунок не проводився.

З метою недопущення вчинення суб'єктами ринку природного газу незаконних дій 26 квітня 2016 року на офіційному веб-сайті НКРЕКП оприлюднила рекомендації постачальникам природного газу щодо утримання від донарахування населенню обсягів спожитого природного газу минулих періодів у зв'язку із скасуванням постанови Уряду № 237.

Також Міненерговугілля листом від 25 липня 2016 року № 01/31-7804 рекомендувало постачальникам природного газу припинити дії, що пов'язані з додатковим нарахуванням споживачам плати за перераховані обсяги природного газу минулих періодів з травня 2015 року по лютий 2016 року (зазначений лист розміщено на офіційному веб-сайті Міненерговугілля в розділі «Повідомлення»).

Що стосується механізму зарахування на рахунки споживачів, що не мають приладів обліку газу, надмірно сплачених коштів, та безпідставно отриманих газопостачальними компаніями коштів субсидій, після проведених перерахунків за період дії постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 237, зазначаємо таке.

Згідно з пунктом 14 розділу III «Порядок постачання природного газу побутовим споживачам» Правил постачання природного газу, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у

сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2496 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 06 listopada 2015 roku za № 1382/27827), розрахунковим періодом для визначення розміру оплати послуг з газопостачання побутовим споживачем є календарний місяць.

При розрахунку за квитанціями абонентської книжки постачальника споживач самостійно розраховує суму платежу та сплачує його постачальнику не пізніше 10 числа місяця, наступного за розрахунковим.

При розрахунку за платіжними документами (рахунками постачальника) оплата за послуги з газопостачання має бути здійснена споживачем у терміни, визначені в рахунку, який не може бути меншим п'яти робочих днів з моменту отримання споживачем цього рахунку.

У разі переоплати сума переоплати зараховується в рахунок оплати на наступний розрахунковий період або повертається на поточний рахунок споживача на його письмову вимогу.

Крім того зазначаємо, що Порядок розрахунку та повернення до бюджету невикористаних сум субсидії для відшкодування витрат на оплату послуги з централізованого опалення (теплопостачання), послуг з газо- та електропостачання для індивідуального опалення затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 534.

При цьому необхідно констатувати, що пунктами 1, 5 частини п'ятої статті 12 Закону України «Про ринок природного газу» встановлено обов'язок постачальника забезпечити споживача всією необхідною інформацією, зокрема, про наявні способи досудового вирішення спорів з таким постачальником шляхом її розміщення на офіційному веб-сайті постачальника, а також обов'язок постачальника забезпечити споживача прозорими, простими та доступними способами досудового вирішення спорів з таким постачальником, що є однією з істотних умов договору постачання.

Вказана норма кореспондується з положеннями Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2500, zareestrovano u Ministerstvi yustitsii Ukraini 06 listopada 2015 roku za № 1386/27831.

Так, пунктом 4.11 цього Типового договору встановлено, якщо споживач не погоджується з рахунком постачальника (не згоден із розрахованою сумою тощо) та має намір оскаржувати його, споживач сплачує рахунок у тій частині, що ним не оспорується.

При цьому споживач у зручний для нього спосіб (за телефоном, визначеним на сайті постачальника, через особистий кабінет або письмово) має звернутися до постачальника за відповідними роз'ясненнями.

У разі отримання такого звернення постачальник зобов'язується невідкладно та у термін, достатній для його аналізу (не перевищуючи терміни, встановлені законодавством), надати відповідне роз'яснення чи здійснити перерахунок споживачу.

До вирішення спору по суті величина нарахування встановлюється відповідно до даних постачальника.

Разом з тим розділом IX вказаного Типового договору визначений порядок розв'язання спорів.

Зокрема, цим розділом передбачається, що сторони намагаються вирішити всі спори та розбіжності стосовно виконання умов цього договору шляхом переговорів.

У разі недосягнення згоди щодо спірних питань шляхом переговорів сторони мають право звернутися із заявою про вирішення спору до Регулятора чи його територіального підрозділу та/або передати спір на вирішення суду.

З повагою

Перший заступник Міністра

Наталія СЕВОСТЬЯНОВА

